

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (สมชาย, 2538) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ทำให้สังคมไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 ที่มีการขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี การขยายตัวในลักษณะนี้จัดเป็นการขยายตัวเชิงปริมาณ เนื่องจากการนำเอาทรัพยากรมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อมาสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อที่จะนำประเทศไปสู่การปฏิบัติเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ส่งผลให้ปริมาณของทรัพยากรลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ การฟื้นฟูดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงยังเป็นไปได้ช้า สิ่งดังกล่าวล้วนส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมจากการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2547)

จากปัญหาดังกล่าวในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ ฉบับที่ 9 ภาครัฐได้กำหนดการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก โดยมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และได้กำหนดการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยเน้นว่า “การพัฒนาด้านคุณภาพ” เป็นกลยุทธ์ทางธุรกิจที่สำคัญในระดับสูงสุด ในการพัฒนานั้นได้มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนได้กำหนดหลักของการพัฒนาในลักษณะการพัฒนาศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา เพื่อให้มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2539)

การพัฒนาและการปรับตัวของสังคมไทยให้สอดคล้องกับการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การปรับตัวของสังคมไทยให้

สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการทำงานของสังคมไทยที่เปลี่ยนไปสู่รูปแบบสมัยใหม่และจะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจและวิถีชีวิตความเป็นอยู่

การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนด้านการส่งออกเป็นหลัก ดังนั้นสภาพสังคมไทยในปัจจุบันจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น มีแรงงานที่ต้องเสี่ยงต่ออันตรายมากขึ้น ความปลอดภัยและสุขภาพของผู้ใช้แรงงานในการทำงานจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักและใส่ใจตลอดเวลา เพราะผลจากสภาพแวดล้อมในการทำงานหรือผลของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้นนอกจากจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุต่อร่างกายแล้ว ยังส่งผลทางด้านจิตใจอีกด้วย (สำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2542)

ในชีวิตประจำวันบุคคลต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์หลายอย่างที่กระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อสภาพนั้น ๆ จนเกิดเป็นความเครียด ซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อการดำเนินชีวิตทั้งผลต่อสุขภาพทางกาย อันได้แก่ อาการไม่สบายทางกายต่าง ๆ เช่น ปวดหัว ปวดเมื่อยตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ความผิดปกติของหัวใจ ความดันโลหิตสูง โรคกระเพาะ อาการท้องผูก ท้องเสียบ่อย ๆ นอนไม่หลับ หอบหืด เสื่อมสมรรถภาพทางเพศและผลต่อสุขภาพจิตใจ ซึ่งนำไปสู่ความวิตกกังวล ซึมเศร้า กลัวอย่างไร้เหตุผล อารมณ์ไม่มั่นคงเปลี่ยนแปลงง่าย หรือโรคประสาทบางอย่าง (เกษม, 2543: 57-59) และผลต่อพฤติกรรม เช่น ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ทำให้ผลผลิตลดลง (ศิริวรรณ และคณะ, 2541)

นอกจากนี้ Robbins (1986: 686) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับประสิทธิภาพในการทำงานว่ามีความสัมพันธ์กันแบบ U หักกลับ (Inverted-U Relationship) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับประสิทธิภาพในการทำงาน
ที่มา: Robbins (1986: 386)

จากภาพที่ 1 อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับประสิทธิภาพในการทำงานได้ว่า ภายใต้ความเครียดระดับต่ำประสิทธิภาพในการทำงานก็จะต่ำ เมื่อความเครียดเพิ่มขึ้นถึงระดับปานกลาง จะกระตุ้นร่างกายและเพิ่มความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น แต่เมื่อความเครียดเพิ่มขึ้นไปจนเกินความสามารถของบุคคลจะรับได้ ก็จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานตกต่ำลง

ดังนั้นสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์การจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเครียดในการทำงาน โดยเฉพาะในงานภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากงานขององค์การในรูปแบบโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่นั้นมีลักษณะการทำงานที่ซ้ำซาก (Repetitive Work) ขาดการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนร่วมงานในขณะที่ทำงานกับเครื่องจักร มีระบบควบคุมเบ็ดเสร็จจากหัวหน้างาน ภาวะลักษณะการทำงานดังกล่าวล้วนเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงาน ซึ่งผลของความเครียดในการทำงานจะเป็นสาเหตุให้พนักงานหรือแรงงานไม่พอใจในการทำงาน หงุดหงิดเบื่อง่าย หยุดงานหรือลางาน ลาป่วย ลาออก งานไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นผลทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง และยังมีผลกระทบต่อสรีระวิทยาของบุคคล ทำให้เกิดการเจ็บป่วยทางกายและทางใจ (Selye, 1956)

จากที่กล่าวมานั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีของพนักงานตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงาน

เพื่อที่จะทำให้พนักงานสามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพแวดล้อมในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน กับความเครียดในการทำงาน โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีของบริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย รูปแบบการทำงานนั้นต้องมีการทำงานกับเครื่องจักรและปุ๋ยเคมี และกระบวนการผลิตที่ต้องสัมผัสกับความร้อน ไอระเหยของสารเคมีต่าง ๆ จากกระบวนการผลิต และลักษณะของงานที่ต้องทำเป็นประจำไม่เปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อความเครียดในการทำงาน ฉะนั้นการที่จะทำให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่ว่าจะเป็นสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีจึงเป็นสิ่งที่องค์กรต้องพิจารณา เพราะสิ่งดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อตรงต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงระดับสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ระดับความเครียดในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน กับความเครียดในการทำงาน และผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กร ตลอดจนเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของการทำงานของพนักงาน ซึ่งจะช่วยลดภาวะความเครียดในการทำงานและส่งผลให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน และระดับความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเครียดในการทำงานตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี

5. เพื่อศึกษาปัจจัยพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความเครียดในการทำงาน ระดับสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน และระดับความเครียดในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความเครียดในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ร่วมกันทำนายความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี

3. เพื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการการทำงานเพื่อลดความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี

4. ผลการวิจัยที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน เพื่อจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงานให้แก่พนักงาน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน กับความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีบริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) ในครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงงานพระประแดงของบริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 273 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2548)

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี หมายถึงพนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงงาน พระประแดงของบริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำงาน ลักษณะการทำงาน และสายงานที่สังกัด

เพศ หมายถึงเพศของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึงอายุเต็มของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี นับตามปีปฏิทินจนถึงวันตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็นต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี

สถานภาพการสมรส หมายถึงสถานภาพการสมรสปัจจุบันของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี แบ่งเป็นโสด และสมรส/หย่าร้าง/หม้าย

ระดับการศึกษา หมายถึงการศึกษาสูงสุดจนถึงวันตอบแบบสอบถามของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี แบ่งเป็น

มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. หรือต่ำกว่า

อนุปริญญา/ปวส.

ปริญญาตรี

รายได้ต่อเดือน หมายถึงเงินเดือน ค่าล่วงเวลาหรือรายได้พิเศษอื่น ๆ ต่อเดือนของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีที่ได้รับจากบริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) ขณะตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท และมากกว่า 20,000 บาท

ระยะเวลาในการทำงาน หมายถึงระยะเวลาตั้งแต่พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีทำงานที่บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน) จนถึงขณะตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น ไม่เกิน 6 ปี 7-11 ปี 12-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไป

ลักษณะการเข้างาน หมายถึงการเข้าทำงานในแต่ละวันของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี แบ่งเป็น เข้ากะและไม่เข้ากะ

สายงานที่สังกัด หมายถึงสายงานที่พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีสังกัดอยู่ขณะตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น

สายงานวิศวกรรม ได้แก่ พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีที่ปฏิบัติในฝ่ายซ่อมบำรุง ฝ่ายพลังงาน และฝ่ายพัสดุ

สายงานการบริหารบุคคล ได้แก่ พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีที่ปฏิบัติในฝ่ายบริหารบุคคล และฝ่ายวิชาการ

สายงานการผลิต ได้แก่ พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีที่ปฏิบัติในฝ่ายผลิตปุ๋ย ฝ่ายผลิตกระสอบ ฝ่ายบรรจุปุ๋ย และฝ่ายวัตถุดิบ

สายงานโลจิสติก (Logistic) ได้แก่ พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีที่ปฏิบัติในฝ่ายคลังสินค้า ทีซีซีซี 1 และฝ่ายอินเทอร์เนล มูฟเมนต์ (Internal Movement) และดีสทริบิวชั่น (Distribution)

สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ทางกายภาพที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้ปฏิบัติงาน ในขณะที่ปฏิบัติงาน ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่มองเห็นได้และมองไม่เห็น ซึ่งมีผลต่อผู้ปฏิบัติงานทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ความร้อน เสียง แสงสว่าง ความชื้น เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ฝุ่น ไอระเหย กลิ่น เชื้อโรคต่าง ๆ และสัตว์ต่าง ๆ

ความร้อน ความเย็น หรืออุณหภูมิ หมายถึงระดับอุณหภูมิในขณะที่ปฏิบัติงาน

เสียง หมายถึงระดับเสียงในขณะที่ปฏิบัติงาน

แสงสว่าง หมายถึงระดับแสงสว่างในขณะปฏิบัติงาน

ความชื้น หมายถึงระดับความชื้นในขณะปฏิบัติงาน

เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ หมายถึงเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในขณะปฏิบัติงาน

ฝุ่น หมายถึงระดับฝุ่นในขณะปฏิบัติงาน

ไอระเหย หมายถึงระดับไอระเหยของสารเคมีต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติงาน

กลิ่น หมายถึงกลิ่นต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติงาน

เชื้อโรคต่าง ๆ หมายถึงเชื้อโรคต่าง ๆ ที่มีในขณะปฏิบัติงาน เช่น เชื้อ ไวรัส แบคทีเรีย เชื้อรา หนองพยาธิ

สัตว์ต่าง ๆ หมายถึงสัตว์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติงาน เช่น นก หนู งู สุนัข แมว

คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึงการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานอย่างมีความสุขและตอบสนองความต้องการขององค์กรได้ โดยมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ โอกาสในการพัฒนาความสามารถ โอกาสเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงในการทำงาน ความรู้สึกเป็นเจ้าของ สิทธิของพนักงาน ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และลักษณะงานที่ให้ประโยชน์กับสังคม

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม หมายถึงค่าตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร ได้แก่ เงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส ค่ารักษาพยาบาล และสวัสดิการอื่น ๆ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินที่เพียงพอที่จะดำรงชีวิตได้ตามมาตรฐานของสังคม และมีความยุติธรรมโดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่คล้ายคลึงกันจะต้องได้รับค่าตอบแทนที่เท่ากัน

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ หมายถึงสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายและความเจ็บป่วย

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ หมายถึงโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ โดยให้ความสำคัญในด้านการศึกษาอบรม การพัฒนาอาชีพของแต่ละบุคคล

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านโอกาสเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน หมายถึงการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ การให้โอกาสในการใช้ความรู้ความสามารถหรือทักษะใหม่ ๆ มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น และให้หลักประกันของความมั่นคงในการทำงานด้วยการให้โอกาสก้าวหน้าในอาชีพของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของ หมายถึงการที่องค์การสร้างให้พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนร่วมงาน มีการร่วมมือและสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านสิทธิของพนักงาน หมายถึงสิทธิในการปฏิบัติงานตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย เคารพในสิทธิของแต่ละบุคคลทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องงาน รวมทั้งพึงได้รับสิทธิต่าง ๆ จากองค์การอย่างเสมอภาคกันด้วย

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว หมายถึงกำหนดเวลาการทำงานในแต่ละวันของพนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างการทำงานกับการใช้ชีวิตส่วนตัวและการใช้ชีวิตกับสมาชิกในครอบครัว

คุณภาพชีวิตการทำงานด้านลักษณะงานที่ให้ประโยชน์กับสังคม หมายถึงความรับผิดชอบที่องค์การมีต่อสังคมหรือกิจกรรมขององค์การให้ประโยชน์กับสังคม ซึ่งทำให้พนักงานโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีมีความรู้สึกภูมิใจในองค์การของตนเอง

ความเครียดในการทำงาน หมายถึงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสภาพการทำงานของบุคคล อันทำให้บุคคลเกิดความกดดันและส่งผลกระทบต่อทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลนั้น